

# PÁLL LÝÐSSON Í HLÍÐ SJÖTUGUR

1869 — 23. jan. — 1939.

## I

Margt kemur mér í hug í sambandi við þetta afmæli Páls vinar míns. Hið svipfagra landslag þessa skika fósturjarðarinnar, þar sem hann hefir alið allan aldur sinn; hinn margbreytti gróður, þar sem líta má ýmsar yndislegar blómjurtir, frá eyrarrósunum niður við Laxá upp til gullbránna á háfjallinu, en hin ilmandi mjaðurt prýðir víða brattann og blágresið þrífst svo vel, að álengdar blánar fyrir um blómatím-ann. Eða um hlíðarlækina og Fossagilið, og hvammana, sem eru með því fegursta, sem Ísland á til. Eða þá um ættmenn hans, Þorstein, sem sat í smiðjudyrum sínum og skrifaði þykkar bækur og hafði stundum blekbyttuna í barminum, svo að ekki frysi blekið; eða um stillingarmanninn Guðmund, afa Páls, sem var sterkastur maður þar í sveitum. Eða um foreldra hans, Lýð, gamla vin minn, hinn fróða smið, sem af einhverju riti Björns Gunnlaugssonar hafði lært að þekkja stjörnurnar, og svo var veðurglökkur, að talið var að engum missýndist þar í sveitum jafn sjaldan um veðurhorfur; og um Aldísi konu hans, eina af mestu merkiskonum, sem ég hefi kynnst. En ég verð af ýmsum ástæðum að sleppa þessu að sinni, og vona þó að geta meira um það ritað síðar.

## II

Maklegur er Páll vinur minn þess, að ég minnst hans að nokkru á afmælinu, því að betri mann hefi ég ekki þekkt. Meir en fimmtíu ár eru nú liðin, síðan ég kynntist Páli fyrst, og hefi ég aldrei svo ég muni, heyrt til hans illyrði eða séð hann skipta skapi sínu. Hann hefir borið annarra byrðar orðalaust og eftirtölulaust. Mörgum hefi ég vitað hann gera greiða, aldrei hefi ég heyrt hann telja það eftir. Hann var

hinn góði sonur, sem gerði það sem hann gat til að létta foreldrum sínum elli og veikindi. Hann hefir verið einn af starfsömustu mönnum, sem ég hefi kynnst, og góður smiður, bæði á tré og járn. En þó að vinnuhugurinn hafi verið mikill, þá hefir ekkert verið honum fjær en ómannúðleg verkstjórn. Páll hefir haft framúrskarandi námsgáfur, og þykir mér líklegt að hann hefði getað orðið fyrirtaks háskólakennari í eðlisfræði eða annarri náttúrufræði, ef hann hefði gengið þá braut. Þó að hann hafi verið mjög fróðleiksfús, þá hefi ég aldrei heyrt hann kvarta yfir því, að honum skyldi ekki auðnast að ganga menntavegin; en vel hefir hann notað hverja stund sem gafst til að afla sér fróðleiks.

### III

Páll í Hlíð á góða konu, þar sem er Ragnhildur Einarsdóttir, systir Gests heitins á Hæli, afreksmannsins, sem svo mikill skaði var að deyja skyldi á unga aldri. Börn þeirra Páls og Ragnhildar líkjast foreldrum sínum að viti og mannkostum. Eru það 4 synir og 2 dætur; er Aldís gift Lýði Guðmundssyni í Litlu-Sandvík, Ragnheiður við nám í Kvenna-skólanum hér í bæ, Einar bankastjóri á Selfossi, Bjarni við nám í Iðnskólanum í Kaupmannahöfn, Lýður mikill vinnugarpur og einn af þeim víst ekki mörgu mönnum, sem geta litið á stærðfræðirit sem skemmtibækur, og Steinar, sem er vinnugarpur ekki minni, og ég hygg hefði verið efni í fyrirtaks náttúrufræðing, svo glöggur er hann að athuga, og skýr hugsun hans. Hefi ég verið að óska þess stundum, að bræðrunum yrði þess einhverntíma auðið að semja nákvæma lýsingu á Hlíðarlandi, svo merkilegt sem landslagið er og gróðurlagið, eins og áður var á vikið, og gætu Hælssystkinin ef til vill átt þátt í því fyrirtæki — en löndin liggja saman. Gísli Gestsson er t. d. mjög góður ljósmyndari, eins og sjá má af jurtamyndum eftir hann í „Náttúrufræðingnum.“ Mundu verk af því tagi geta orðið mikilsverðir þættir í Íslandslýsingu. Þeir Hlíðarfeðgar hafa lagt við það mikla rækt að slétta og færa út túnið, og er þar orðið býsna fagurt um að litast, og ekki sist, að sjá orðna að túni hina breiðu fornu

áreyri, sem varð að háum hjalla, þegar áin gróf sig niður um leið og sjórinn lækkaði við ströndina. — Lýk ég svo þessum línum með því að óska þeim Páli og Ragnhildi sem bestrar elli, og að börnum þeirra og niðjum megi auðnast að halda áfram því verki, sem þegar er svo vel á veg komið, að gera hina fögru Hlíð ennþá fegri og byggilegri.